

A FENNTARTHATÓSÁG VÁLLALATI BEVEZETÉSÉNEK TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁSA AZ EU-BAN ÉS MAGYARORSZÁGON

Mind globálisan, mind EU-s és helyi szinten is több olyan szabályozói törvény, direktíva, útmutató van, amelyek iránymutatást adnak a **fenntarthatósági szempontok vállalati bevezetése és jelentéstétele** kapcsán.

Európai Unió szinten a legfontosabbak:

- European Green Deal
- EU Due Diligence Legislation (EU LkSG)
- EU Taxonómia
- EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)
- EU CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive)

Magyarországi szabályozási környezet:

- BÉT ESG Útmutató
- MNB Zöld ajánlás
- Kiterjesztett Gyártó Felelősség (EPR, DRS)
- 2020.évi C. törvény (Számviteli törvény)
- 2023.CVIII. törvény (ún. ESG törvény)
- 2007.évi LXXV. törvény (Könyvvizsgálói törvény)

és számos további kormány-, miniszteri és hatósági rendelet várható a részletszabályozásokról

A **vállalati fenntarthatóság kapcsán** az ún. ESG törvény, azaz 2023. évi CVIII. törvény a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról* (a továbbiakban ESG törvény), valamint a Számviteli törvény (2000. évi C. tv.) és a Könyvvizsgálói törvény (2007. LXXV. törvény) változásai. Ezen felül várhatóan az év első felében a törvénytervezet alapján 5 a kormány, 4 a gazdaságfejlesztési miniszteri és 9 a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) hatáskörébe tartozó rendelet várható a részletszabályozásokkal.

*Az ESG betűszó az angol environment (környezeti), social (társadalmi) és governance (irányítási) kifejezések kezdőbetűiből jött létre.

Az ún. ESG törvénynek elsősorban az Európai Unió direktívák átültetése és adaptálása, valamint az eljáró hatóságok kijelölése volt a célja annak érdekében, hogy Magyarország hozzájáruljon az Európai Unió fenntarthatósági célkitűzéseinek megvalósításához. Tulajdonképpen egy egységes értékelési rendszer és annak eszköze, hogy a pénz- és tőkepiaci szereplők objektív képet kaphassanak és jobban átlássák a vállalkozások tevékenységeit, és egyben a fenntarthatósági kockázatokat és lehetőségeket.

Két Európai Unió direktíva alapján készült el a magyarországi ESG törvény.

Az egyik a CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), ami a fenntarthatósági jelentés készítését szabályozza.

A másik a CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive), ami a fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettséget jelenti. Ez utóbbi jogszabályt részben ültette át a magyar jogalkotó az ESG törvénybe, mert ezt az európai hatóság még nem fogadta el véglegesen.

Melyek a legfontosabb témái ezeknek a direktíváknak?

A **CSRD** alapján az érintett magyarországi székhellyel rendelkező vállalkozásoknak **fenntarthatósági jelentést készíteni** a vállalkozás környezeti, társadalmi és vállalatirányítási fenntarthatóságáról.

Ezt a jelentést a pénzügyi beszámolóval egyidőben kell közzétenni, ennek jegyében módosult a számviteli törvény is, amely részletezi a jelentés formai és tartalmi követelményeit.

A jelentést **meghatározott szabványok (ESRS) szerint kell elkészíteni**, amellyel érthetőség, a relevancia, az ellenőrizhetőség és az összehasonlíthatóság kritériumait biztosítja. Célja, az érdekelt felek (stakeholder) széles körének való megfelelés biztosítása.

Fontos szempontja a kettős lényegességnek való megfelelés.

A fenntarthatósági információkat a vállalkozások vezetősége pénzügyi beszámolójuk részeként teszik közzé.

A CSRD egységesíti a vállalatok fenntarthatósági jelentéstételét, így a vállalkozás érintettjei (stakeholder), befektetői és a szélesebb nyilvánosság összehasonlítható és megbízható fenntarthatósági információkhoz juthat hozzá a vállalkozásokról.

Nagyon fontos szempont, hogy CSRD-n alapuló jelentést egy kijelölt könyvvizsgálónak auditálnia kell és meghatározott EU-s szabványok szerint kell elkészíteni (ESRS).

A másik direktíva a **CSDDD, azaz vállalati fenntarthatósági jelentéstételről szóló uniós irányelv (CSRD) kísérőtörvénye**, ugyanakkor közzétételi követelmények más-más csoportját jelenti. Magyar (és EU-s) tulajdonú nagyvállalatok, harmadik országbeli leányvállalatok is érintettek az emberi jogi és környezeti kockázatok felmérését, a beszállítói lánc átvilágítását, ezen belül is azt, hogy a beszállítói lánc tagjai mennyire érintettek az emberi jogi és környezeti kockázatok kapcsán.

A beszállítói lánc vizsgálata azért is kiemelten fontos, mert a kkv szektort ez fogja első körben érinteni.

A nagyvállalatoknak felelőssége van abban is, hogy a korrekciós és intézkedési terv elkészüljön és a beszállítók be is tartsák azt a fent említett kockázatok kapcsán, valamint biztosítani kell a fenti témákkal kapcsolatos panaszkezelési rendszert és ami kiemelten fontos, hogy kötelezően évente éves beszámolót kell készíteni minderről.

Kikre vonatkozik az ESG törvény?

Felmenő rendszerben és évről évre bővülő körben terjed ki 2024-től az **ESG törvény hatálya** a magyar vállalkozásokra, amely ezzel együtt több, komoly előkészítést igénylő feladatot és jelentéstételi, beszámolási kötelezettséget ír elő, ráadásul 2026-tól akár milliós bírságok demoklészi kardja árnyékában.

Az alábbi táblázatban látod részletesen, hogy a következő három évben kikre vonatkozik a törvény. A jogszabály alapján a felsorolt **3 kritériumból bármelyik kettőnek való megfelelés esetén** kerül hatály alá a vállalkozás.

A MAGYARORSZÁGI ESG TÖRVÉNY HATÁLYA ALÁ ESŐ VÁLLALKOZÁSOK KÖRE

HATÁLYOS 2022-TŐL (FY 2021-RE)	HATÁLYOS 2025-TŐL (FY 2024-RE)	HATÁLYOS 2026-TŐL (FY 2025-RE)	HATÁLYOS 2027-TŐL (FY 2026-RA)
TŐZSDÉN JEGYZETT CÉGEK ÉS	KÖZÉRDEKLŐDÉSRE SZÁMOT TARTÓ NAGYVÁLLALATOKNAK ÉS	NAGYVÁLLALATOKRA ÉS	KÖZÉRDEKLŐDÉSRE SZÁMOT TARTÓ KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSRA.
500 MUNKAVÁLLALÓNÁL TÖBB ÉS	500 MUNKAVÁLLALÓNÁL TÖBB ÉS	250 MUNKAVÁLLALÓNÁL TÖBB ÉS	
VAGY ÁRBEVÉTEL > 40 MILLIÓ EUR	VAGY ÁRBEVÉTEL > 20 MILLIÁRD FT	VAGY ÁRBEVÉTEL > 20 MILLIÁRD FT	
VAGY MÉRLEGFŐÖSSZEG > 20 MILLIÓ EUR	VAGY MÉRLEGFŐÖSSZEG > 10 MILLIÁRD FT	VAGY MÉRLEGFŐÖSSZEG > 10 MILLIÁRD FT	
	A FENTI 3 SZEMPONTBÓL 2-NEK KELL TELJESÜLNI ÉS KB. 1000 VÁLLALKOZÁST ÉRINT	A FENTI 3 SZEMPONTBÓL 2-NEK KELL TELJESÜLNI	A TÖRVÉNY 2026-TŐL KITERJED A KÖZÉRDEKLŐDÉSRE SZÁMOT TARTÓ KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKRA IS (KIVÉVE A MIKROVÁLLALKOZÁSOKAT).
Greenpact			

A nagyvállalkozásokon kívül a 2026. évre vonatkozóan, 2027-es jelentéstételi kötelezettséggel a törvény hatálya alá tartoznak az ún. közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak minősülő kis- és középvállalkozások is. Ilyennek minősül az a kis- és középvállalkozás, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség (EGT) valamely államának szabályozott piacán kereskedelemre befogadták. Vagyis a magyar székhelyű, EGT-ben tőzsdén jegyzett kkv-k is a törvény hatálya alá tartoznak.

A törvény hatálya továbbá kiterjed

- az ESG-tanúsítókra,
- az ESG-minősítőkre,
- ESG-tanácsadókra, illetve
- az ESG-szoftvereket gyártó és forgalmazó vállalatokra.

Kik a felügyelő szervek?

A törvényi szabályozás szerint a **gazdaságfejlesztésért felelős miniszter** hozza létre és működteti a **Nemzeti ESG Tanácsot**.

- Ez a tanács hivatott ellátni az európai uniós rendelkezésekből adódó kormányzati feladatokat;
- az ESG fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségek tekintetében a kormányzati szakmai irányítási, összehangolási és koordinációs feladatokat;
- felügyeli a vállalkozások szemléletformálását, felkészítését, fejlesztését célzó támogatási programokat.

A hatósági, így az ellenőrzési feladatokat is **a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH)** látja el. Az SZTFH vezeti a törvény által előírt nyilvántartásokat az ESG adatszolgáltatási kötelezettséggel érintett vállalkozásokról, az ESG-tanúsítókról és az ESG-minősítőkről egyaránt.

A törvény kiter az **ESG képzési rendszerére** is. A miniszter az **IFKA Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, mint vállalkozásfejlesztési ügynökség** útján látja el, amely elvégzi a

- kis- és középvállalkozások ESG fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségek teljesítésére vonatkozó felkészítését, fejlesztését célzó támogatási programokat indít a külön támogatási programban meghatározott feltételekkel,
- ESG tanácsadói képzést szervez,
- képzí az ESG tanácsadókat és az ESG tanácsadókat oktató intézményeket,
- nyilvántartást vezet az ESG tanácsadókat oktató intézményekről,
- akkreditálja a Magyarország területén ESG tanácsadókat oktató intézményeket,
- ellátja a miniszter rendeletében meghatározott ESG-vel kapcsolatos feladatokat.

Beszámolási kötelezettség

Röviden összefoglalva az ESG törvény hatálya alá eső nagyvállalatoknak egyrészt **fenntarthatósági jelentést kell közzé tenniük, a pénzügyi beszámolójuk részeként, a Számviteli törvény szabályai alapján,** másrészt **fenntarthatósági átvilágítást kell készíteniük a társadalmi és környezeti kockázataikról, illetve ennek összegzésképpen egy ESG beszámolót, az ESG törvény szabályai alapján.** Ennek hatálya **másodvonalban kiterjed az érintett nagyvállalkozások TIER1-es, azaz elsővonalbéli beszállítóira is.** Így amennyiben van olyan megrendelő, aki a törvény hatálya alá esik, és te elsődleges beszállítója vagy, számíts rá, hogy az átvilágítás és beszámoló miatt adatbekéréssel fog hozzád fordulni.

Több esetben tapasztaltuk munkánk során, hogy az ESG beszámolót és a fenntarthatósági jelentést szinonimaként használják, azonban – bár tartalmukban van átfedés – ez két külön dokumentum.

Fenntarthatósági jelentést csak a törvény hatálya alá eső vállalkozásoknak kell készíteni.

ESG beszámolót azonban kérhetnek a törvény hatálya alá közvetlenül nem tartozó vállalkozásoktól is, például:

- zöld hitelhez,
- pályázathoz,
- közbeszerzéshez,
- beszállítói szerződés részeként is.

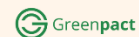
Az ESG beszámoló pontos kritériumrendszere jelenleg még nem ismert, a további miniszteri és hatósági rendeletek hivatottak a részletszabályozásait meghatározni.

Az alábbi táblázatban röviden összehasonlítjuk a fenntarthatósági jelentés és az ESG beszámoló legfontosabb pontjait.

Az alábbi táblázatban röviden összehasonlítjuk a fenntarthatósági jelentés és az ESG beszámoló legfontosabb pontjait.

ESG beszámoló vs. Fenntarthatósági jelentés

Sarokpontok	ESG beszámoló	Fenntarthatósági jelentés
Hatálya	Magyarországi székhelyű nagyvállalatok	Magyarországi és EU-s tulajdonú nagyvállalatok
Miről szól?	Fenntarthatósági átvizsgálás kiemelten társadalmi és környezeti kockázatokról	Fenntarthatósági jelentés a fenntarthatósági kockázatokról és célokról, stratégiáról a pénzügyi beszámoló részeként, azzal összhangban
Mi szabályozza?	ESG törvény (2023. CVIII. tv.) és további rendeletek alapján (ez utóbbiak még nem állnak rendelkezésre)	Számviteli törvény (2000. C. tv.) szabályozása alapján, egységes szabványokkal
Érintettek	Érintett nagyvállalkozásnak önmagáról (konszolidáltan) és az első körös beszállítóiról is	Érintett nagyvállalkozásnak önmagáról (konszolidáltan)
Kontroll	ESG tanúsítóval tanúsíttatni kell a beszámolót	Minősítéssel rendelkező könyvvizsgáló auditálja

A vállalkozás kötelezettségei

Az ESG törvény néhány alapelve, ami kiemelten fontos figyelembe venni az alkalmazásakor

Konszolidált: Az összevont (konszolidált) jelentést kell készíteni, azaz az anyavállalatnak alapesetben a saját és a leányvállalatairól is. A törvény részletezi a kivételeket. Bizonyos mutatók átlépése esetén leányvállalt/fióktelep is köteles lehet fenntarthatósági jelentés készítésére.

A fenntarthatósági jelentést megfelelő minősítéssel rendelkező könyvvizsgálóval kell auditáltatni. Az ESG beszámolót pedig ESG tanúsítóval tanúsíttatni.

A vállalkozásoknak **évente magyar nyelven** kell elkészíteni és az üzleti év végét követő hat hónapon belül **ingyenesen és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tennie** a honlapján.

Kockázatkezelési rendszer létrehozása szükséges a fenntarthatósági átvilágításhoz. Ennek részeként a vállalkozás rendszeres teljes körű kockázatelemzést végez annak érdekében, hogy azonosítsa a lényeges társadalmi felelősségvállalási és környezeti kockázatokat saját üzleti hatáskörében **és közvetlen szállítói tevékenységében is!** **Megelőzési intézkedésként** a vállalkozás gondoskodik arról, hogy a közvetlen szállítói kiválasztásakor a társadalmi felelősségvállalási és környezetvédelmi elvárások is érvényesüljenek.

Adatminőség fontossága: nagy adatmennyiséget kell összegyűjteni, feldolgozni és közzétenni, ami egyben újszerű adatelemzési és -ellenőrzési folyamatokat is igényel, amelyeket ki kell dolgozni és implementálni a vállalati folyamatokba.

A fenntarthatósági jelentések főbb tartalmi szabályai

A fenntarthatósági jelentést a Számviteli törvény módosításai szabályozzák (2000. évi C. törvény III/A. fejezete). A fenntarthatósági jelentést az üzleti jelentésben egyértelműen azonosítható módon, az üzleti jelentés egy külön szakaszában kell szerepeltetni. Elkészíteni a beszámolási szabványoknak megfelelően kell, illetve auditálni szükséges megfelelő minősítéssel rendelkező könyvvizsgálónak. A vállalkozó a fenntarthatósági jelentést tartalmazó üzleti jelentését internetes honlapján is köteles közzétenni. Amennyiben a vállalkozó nem rendelkezik internetes honlappal, kérésre köteles ingyenesen az üzleti jelentés nyomtatott vagy elektronikus példányát rendelkezésre bocsátani.

A fenntarthatósági jelentésnek az alábbiakat kell tartalmaznia (kivonat)

- a vállalkozó üzleti modelljének és stratégiájának rövid leírása (a **fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos kockázatok** tekintetében fennálló rezilienciáját, a fenntarthatósági kérdésekhez kapcsolódó **lehetőségeit**, a vállalkozó **annak biztosítására irányuló terveit**, beleértve a végrehajtási intézkedéseket és a kapcsolódó pénzügyi és beruházási terveket, hogy üzleti modellje és stratégiája összeegyeztethető legyen a fenntartható gazdaságra való átállással és a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozásával);
- a vállalkozó üzleti modellje és stratégiája hogyan veszi figyelembe a vállalkozó érdekelt feleinek érdekeit és a vállalkozó működésének fenntarthatósági kérdésekre gyakorolt hatásait;
- hogyan hajtották végre a vállalkozó stratégiáját a fenntarthatósági kérdések tekintetében;
- a vállalkozó által meghatározott fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos, határidőhöz kötött célok ismertetése, beleértve adott esetben a legalább 2030-ra és 2050-re vonatkozó abszolút üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési célértékeket, a vállalkozó által e célok elérése felé tett előrehaladás ismertetése, valamint egy nyilatkozatot arról, hogy a vállalkozó környezetvédelmi tényezőkkel kapcsolatos céljai meggyőző tudományos bizonyítékokon alapulnak-e;
- az ügyviteli, ügyvezető szervek és felügyelő testületek fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos szerepének ismertetése, valamint az említett szerep betöltéséhez szükséges szakértelmük és készségeik vagy az ilyen szakértelemhez és készségekhez való hozzáférésük;
- a vállalkozó fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos politikáinak ismertetése;
- a fenntarthatósági kérdésekhez kapcsolódó, az ügyviteli, ügyvezető szervek és felügyelő testületek tagjainak kínált ösztönző rendszerek meglétére vonatkozó információk;
- a vállalkozó által a fenntarthatósági kérdések tekintetében és adott esetben az egyéb, vállalkozásokra vonatkozó, az átvilágítási eljárás lefolytatásával kapcsolatos uniós követelményekkel összhangban végrehajtott átvilágítási eljárás;
- a vállalkozó saját műveleteivel és értékláncával – beleértve termékeit és szolgáltatásait, üzleti kapcsolatait és ellátási láncát – összefüggő főbb tényleges vagy lehetséges káros hatások, az ezen hatások azonosítását és nyomon követését célzó intézkedések;
- a tényleges vagy lehetséges káros hatások megelőzése, mérséklése, orvoslása vagy megszüntetése érdekében a vállalkozó által hozott intézkedések és azok eredményei;
- a vállalkozót a fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatban érintő főbb kockázatok leírása, beleértve a vállalkozó említett kérdésektől való főbb függéseinek leírását, és ezen kockázatok vállalkozó általi kezelésének módját;
- a fenntarthatósági jelentésnek adott esetben tartalmaznia kell a rövid, közép- és hosszú távú időhorizontokra vonatkozó információkat;
- a fenntarthatósági jelentésnek tartalmaznia kell a vállalkozó saját műveleteire és értékláncára vonatkozó információkat, beleértve termékeit és szolgáltatásait, üzleti kapcsolatait és ellátási láncát.

A fenntarthatósági jelentések szabványrendszere

A fenntarthatósági jelentéseket a CSRD értelmében az Európai Unió ESRS jelentéstételi szabványok alkalmazásával kötelező elkészíteni. Ugyanakkor azok számára, akiknek a korábbi években is jelentéstételi kötelezettségük volt és más szabványt használtak, az is jó kiindulási alap, hiszen ezeket is megfeleltették az ESRS tételeinek vagy kiegészültek azzal. Az EU-ban és Magyarországon is sokan használták korábban a GRI szabványt, ennek is elkészült az ESRS-el való megfeleltetése.

A szabványoknak a következőkre vonatkozó követelményeket tartalmazzák.

Általános szabványok:

- Környezeti szempontok (éghajlat, víz, körforgásos gazdaság, környezetszennyezés és biodiverzitás).
- Szociális szempontok (egyenlő bánásmód, munkakörülmények és az emberi jogok tiszteletben tartása).
- Irányítási szempontok (vállalati szervek, belső ellenőrzési és kockázatkezelési rendszerek, korrupcióellenes, politikai befolyás és fizetési gyakorlat).

Az **ágazatspecifikus szabványok** pedig meghatározzák az olyan területekre vonatkozó követelményeket, amelyek gazdasági tevékenysége magas kockázatokkal és hatásokkal jár, (például a mezőgazdaság és az erdészet, a bányászat, a feldolgozóipar, az energia- és vízellátás, az építőipar, a textilipar, a kereskedelem, a szállítás és raktározás, az ingatlan). Az ágazatspecifikus szabványokon keresztül mutatják be a vállalkozások az üzleti modelljüket és stratégiájukat és ezek fenntarthatósági hatásait.

A **Global Reporting Initiative (GRI)** nemzetközi független szervezet, amely elősegíti a fenntarthatósági jelentéstételt világszerte azáltal, hogy szabványokat állít fel a vállalatok, kormányok és egyéb szervezetek számára, hogy nyomon követhető és összehasonlítható módon kommunikálják környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait.

Több, mint 30 specifikus szabványt foglal magába, mintegy **860 oldal** útmutatóval ellátva.

Az **Európai Fenntarthatósági Jelentéstételi Szabványok (ESRS)** egy sor új szabályozási keretet alkotnak, amelyek célja az **ESG adatok átláthatóbbá és összehasonlíthatóbbá tétele** az Európai Unióban. Ezek a szabványok előírják a vállalatok számára, hogyan kell **beszámolniuk fenntarthatósági teljesítményükről**, elősegítve ezzel a fenntartható gazdasági növekedést és az **érdekeltelek** tájékozott döntéshozatalát.

Ez a szabvány több, mint 1200 mutatót tartalmaz.

Összességében tehát jól látható, hogy rengeteg direktívának, szabványnak és útmutatónak kell megfelelni, először is átlátni, vonatkoztatni az adott vállalkozásra, felmérni a kockázatait és hatásait, meghatározni az érintettek körét és egy komplex stratégiát kialakítani, számos kontrollrendszer bevezetve.